

کتاب سبز شهرداری
گردشگری شهری

www.ketab.ir

نویسندگان:

احمد سعیدنیا - جواد مهدیزاده

سرشناسه: سعیدنیا، احمد، ۱۳۱۷-

عنوان و نام پدیدآور: گردشگری شهری / نویسنده احمد سعیدنیا

مشخصات نشر: تهران: راه دان: سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور، انتشارات، ۱۳۹۰

مشخصات ظاهری: ۲۰۰ ص: ججول، نمودار

فروست: کتاب سبز شهرداری: [ج. ۱۳]

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۹۵۰-۶۱-۸

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

موضوع: خدمات شهری -- ایران

موضوع: گردشگری -- ایران

شناسه افزوده: سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور، انتشارات

شناسه افزوده: کتاب سبز شهرداری: [ج. ۱۳]

رده بندی کنگره: ج. ۱۴، ۷۴/۱۵، ۵۶/۵۶۹۷ HD

رده بندی دیویی: ۳۶۳/۶۰۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۲۵۳۳۶۷۳

عنوان: کتاب سبز شهرداری (۱۳) - گردشگری شهری

ناشر: انتشارات سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور، راه دان

نویسندگان: احمد سعید نیا - جواد مهدیزاده

شمارگان: ۳۰۰۰ عدد

نوبت چاپ: یکم

طراح جلد: آرمین سعید نیا

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۹۵۰-۶۱-۸

صفحه آرای و نظارت چاپ: عقیق ۴-۳-۸۸۹۳۲۴۰۳

نشانی: تهران خیابان کارگر شمالی، بالاتر از بلوار کشاورز، نبش کوچه میر، پلاک ۱۱۸۲،

انتشارات سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور،

کدپستی ۱۴۱۸۷۳۳۵۱۶ تلفن: (۱۲۸۳) ۶۳۹۰۹ نمابر: ۰۲۱-۶۶۴۲۸۰۸۹

Email: shahrdariha@yahoo.com

۹	سخن ناشر
۱۱	چکیده
۱۵	پیشگفتار
۱۷	مقدمه
	فصل اول - تعاریف و مفاهیم گردشگری شهری
۲۱	۱-۱- تعریف عام فراغت
۲۱	۱-۲- کارکردهای فراغت
۲۳	۱-۳- طبقه بندی فعالیت های فراغتی
۲۳	۱-۴- نقش فراغت در دنیای امروز
۲۴	۱-۵- نقش گردشگری به عنوان فراغت فعال
۲۵	۱-۶- انواع گردش و گردشگری
۲۷	۱-۷- ویژگی های گردشگری شهری
۲۸	۱-۸- اصطلاحات مهم گردشگری شهری
	فصل دوم - دیدگاه ها و رویکردهای جدید در گردشگری
۳۳	۲-۱- تحول در مفاهیم توسعه شهری و گردشگری
۳۴	۲-۲- عناصر اصلی توسعه پایدار گردشگری
۳۷	۲-۳- راهبردهای اساسی در توسعه گردشگری شهری
	فصل سوم - اثرات زیست محیطی گردشگری شهری
۴۵	۳-۱- روابط متقابل توسعه گردشگری و منابع محیط زیست
۴۹	۳-۲- سیاست های توسعه گردشگری و حفاظت محیط

۵۳	۲-۲- روش های مدیریت زیست محیطی توسعه گردشگری
	فصل چهارم - ابعاد اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی گردشگری
۵۹	۴-۱- منافع و ارزش های گردشگری و تفریح
۶۲	۴-۲- ابعاد و اثرات اقتصادی گردشگری
۶۶	۴-۳- ابعاد سیاسی، اجتماعی و فرهنگی گردشگری
	فصل پنجم - روش های برنامه ریزی و مدیریت گردشگری شهری
۷۳	۵-۱- سطوح و پایگان (سلسله مراتب) برنامه ریزی و گردشگری
۷۶	۵-۲- مقیاس های گردشگری شهری
۸۷	۵-۳- تسهیلات و تجهیزات گردشگری
۸۹	۵-۴- سیاست های کلان در مدیریت گردشگری
	فصل ششم - پیشینه و زمینه گردشگری شهری در ایران
۹۵	۶-۱- تحولات فرهنگ فراغت و گردشگری در ایران
۹۶	۶-۲- قوانین و تشکیلات توسعه گردشگری در کشور
۹۸	۶-۳- طرح های و سیاست های کلان توسعه گردشگری
۱۰۴	۶-۴- جایگاه گردشگری در طرح های توسعه و عمران شهری
۱۰۶	۶-۵- اقدامات بخشی در زمینه گردشگری و مراکز تفریحی
	فصل هفتم - امکانات و محدودیت های گردشگری شهری
۱۱۱	۷-۱- رشد روزافزون تقاضای گردشگری شهری
۱۱۳	۷-۲- منابع و جاذبه های گردشگری شهری
۱۱۸	۷-۳- امکانات قانونی، اداری و اجرایی گردشگری
۱۲۴	۷-۴- محدودیت ها و موانع توسعه گردشگری شهری
۱۲۵	۷-۵- ضعف طرح های توسعه شهری در زمینه گردشگری
۱۲۶	۷-۶- نارسایی مقررات محیط زیست در زمینه گردشگری
۱۲۷	۷-۷- نارسایی مقررات میراث فرهنگی در زمینه گردشگری
	فصل هشتم - جایگاه مدیریت شهری در توسعه گردشگری
۱۳۱	۸-۱- جایگاه شهرداری ها در مدیریت گردشگری شهری

۱۳۷	۸-۲- نقش شوراهای شهر در توسعه گردشگری
۱۳۹	۸-۳- نقش گردشگری در خودکفایی شهرداری ها
۱۴۱	۸-۴- نقش مشارکت در توسعه گردشگری شهری
	فصل نهم - تجربه های موفق در توسعه گردشگری شهری
۱۵۱	۹-۱- پارک های شهری و جنگلی چندمنظوره
۱۵۴	۹-۲- مجتمع های تفریحی، فرهنگی و ورزشی
۱۵۸	۹-۳- ساماندهی فضا های جمعی و محورهای گردشگری
۱۶۲	۹-۴- توسعه موزه های طبیعی و فرهنگی
۱۶۵	۹-۵- تبدیل بناهای قدیمی به فضا های فرهنگی و گردشگری
۱۶۸	۹-۶- تجارب جهانی
۱۶۹	۹-۶-۱- طرح گردشگری شهر کولنبرگ (آلمان)
۱۷۲	۹-۶-۲- طرح آنتالیا (ترکیه)
	فصل دهم - نتیجه گیری و پیشنهادها
۱۷۹	۱۰-۱- ضرورت برنامه ریزی و مدیریت گردشگری شهری
۱۸۰	۱۰-۲- اثرات توسعه گردشگری شهری
۱۸۲	۱۰-۳- اهداف برنامه ریزی و مدیریت گردشگری شهری
۱۸۵	۱۰-۴- امکانات توسعه گردشگری شهری در ایران
۱۸۷	۱۰-۵- محدودیت ها و موانع گردشگری شهری در ایران
۱۸۸	۱۰-۶- راهبردهای اساسی در توسعه گردشگری شهری در ایران
۱۸۹	۱۰-۶-۱- اصلاح نقش شهرداری ها در توسعه گردشگری شهری
۱۸۹	۱۰-۶-۲- تقویت نقش شوراهای در توسعه گردشگری
۱۹۰	۱۰-۷- راهکارهای جلب مشارکت در توسعه گردشگری شهری

سخن ناشر

در اغلب کشورهای جهان، کتاب شهرسازی راهنمای شهرداران اصطلاحاً "کتاب سبز" خوانده می‌شود. این نوع کتاب به طور رسمی از طرف مؤسسات برنامه‌ریزی و مدیریت شهری و همچنین نهادهای شهرسازی آن کشورها تهیه می‌شود. مشهورترین آنها در آمریکا کتاب "اصول و مبانی برنامه‌ریزی شهری" و کتاب "استانداردهای برنامه‌ریزی و طراحی شهری"^۱ است که اولی توسط انستیتو آموزش مدیریت شهرداری، مؤسسه بین‌المللی مدیران شهری، و دومی توسط APA^۲ تهیه شده است.

از ویژگی‌های این کتب، انطباق با قوانین و مقررات شهرسازی و مدیریت شهری آن کشور است. هر چند مباحث عمومی این کتاب‌ها دارای جنبه کلاسیک بوده و در همه جا مشترک است، لیکن مطالب اختصاصی آنها جنبه ضابطه و دستورالعمل داشته و کاملاً برای شهرداری‌های ایران کاربرد ندارد.

تاکنون جزوات و گزارش‌های موردی متعددی از طرف مرکز مطالعات برنامه‌ریزی شهری این دفتر انتشار یافته است. این نشریات به تنهایی جوابگوی نیازهای گوناگون شهرداران و مسؤولان شهرسازی شهرداری‌ها نیستند. بنابراین لازم بود، به منظور طرح مباحث و مفاهیم شهرسازی از نظر کاربردی، کتابی جامع که به طور یکجا و هماهنگ مباحث و موضوعات اصلی مدیریت و برنامه‌ریزی شهری را مطرح سازد تهیه شود، تا به عنوان مرجع مورد استفاده همگان قرار گیرد.

ضرورت وجود چنین کتابی در مبانی شهرسازی و تدوین دیدگاه‌ها و موضوعات برنامه‌ریزی و مدیریت شهری، با توجه به جدیدترین پیشرفت‌ها در این رشته برای نهادهای برنامه‌ریزی شهری ضروری است. هدف از نگارش این کتاب، تهیه یک دستورالعمل و یا کتابی درسی نیست؛ بلکه هدف اصلی آن طرح دیدگاه‌ها و موضوع‌های برنامه‌ریزی، طرح‌ریزی و مدیریت شهری با توجه به نیازهای واقعی شهرداران کشور است.

1. William I. Goodman (Editor) & Eri C. Freund: Principles and practice of Urban planning published for the institute for Training in Municipal Administration. By the International city Manager's Association, 1968.

2. APA (American Planning Association), 2006. Planning and urban Design Standards. John Wiley & sons, INC.

توالی فصل‌ها و قسمت‌های مختلف کتاب به گونه‌ای تنظیم شده که، در صورت مطالعه سیستماتیک، به استفاده‌کنندگان کمک کند، تا به تدریج از مسائل عام و کلی شهرسازی با مسائل خاص و عملی شهری آشنا شوند. در عین حال هر بخش نیز به تنهایی دارای این ویژگی می‌باشد، زیرا ممکن است برخی استفاده‌کنندگان بدون مطالعه سیستماتیک کتاب، در مواقع ضروری به عنوان مرجع، به موضوع خاصی رجوع کنند. در آن صورت نیز هر بخش و هر فصل کتاب باید پاسخگوی این نیاز باشد. جدول زیر مجموعه مباحث مورد بررسی در کتاب سبز را در برمی‌گیرد.

۱۰. فضاهای فرهنگی، ورزشی و تفریحی (تسهیلات شهری)	۱. شهرسازی
۱۱. مدیریت شهری	۲. کاربری زمین شهری
۱۲. طراحی فضاها و مبلمان شهری	۳. حمل و نقل شهری
۱۳. مبانی برنامه‌ریزی و مدیریت	۴. نظام مراکز شهری و فضای مسکونی
۱۴. مبانی مدیریت بهداشت شهری	۵. طرح‌های شهری
۱۵. مبانی مدیریت ایمنی شهری	۶. ساخت و سازهای شهری
۱۶. مبانی مدیریت گردشگری شهری	۷. مواد زاید جامد شهری
۱۷. پیاده‌رو سازی	۸. تأسیسات خدمات شهری
۱۸. راهنمای برنامه‌ریزی مالی	۹. فضاهای سبز شهری

اینک که نخستین کتاب (گردشگری شهری - جلد سیزدهم) از بخش دوم کتاب سبز شهرداری‌ها - به لطف استاد سعید نیا پس از بازنگری دقیق ایشان برای چاپ یکم آماده می‌شود، لازم می‌دانیم یکبار دیگر از ایشان و نویسنده‌ی همکار آقای جواد مهدیزاده تشکر و قدردانی نماییم.

انتشارات سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور